

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2021/22

Destinace (země, město): Srbsko, Bělehrad

Jméno, příjmení: Denisa Walková

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, Katedra za slavistiku, Grupa za bohemistiku
<http://www.fil.bg.ac.rs/lang/sr/katedre/slavistika/ceski-jezik/zaposleni/>

Český jazyk se v Bělehradě vyučuje formou čtyřletého bakalářského programu. Jedná se o jednooborový program (Český jazyk, literatura a kultura), který, na rozdíl od českého systému, není završen státní závěrečnou zkouškou ani obhajobou bakalářské práce. Po splnění všech zkoušek student získává titul bakalář.

Následný „magisterský“ program trvá 1 rok, student obhazuje diplomovou práci a je mu udělen titul master, který se však nerovná magisterskému titulu získanému v českém vysokém školství. Předmět určený pro jednooborové studenty se jmenuje Savremeni češki jezik I–VIII, grupa G / Současná čeština I–VIII, skupina G. Během jednoho akademického roku studenti absolvují dva předměty (např. Savremeni češki jezik I, II je určený 1. ročníku). Studenti nastupující na fakultu jsou většinou bez dřívější znalosti češtiny, v závěrečném ročníku se očekává výstupní úroveň C1. Aktivních studentů v akademickém roce 2021/22 bylo 35 (1. ročník – 7, 2. ročník – 7, 3. ročník – 7, 4. ročník – 8).

Hodinová dotace je následující:

Ročník	Předměty	Hodinová dotace	Vyučující
1.	Savremeni češki jezik I, II	3 x 90 min	Výuka v tandemu (Nataša Keserović,

			Snežana Popović, Denisa Walková)
2.	Savremeni češki jezik III, IV	4 x 90 min	Výuka v tandemu (Nataša Keserović, Snežana Popović, Denisa Walková)
3.	Savremeni češki jezik V, VI	2 x 90 min	Denisa Walková
4.	Savremeni češki jezik VII, VIII	2 x 90 min	Denisa Walková

Český jazyk lze na univerzitě studovat nejen jako hlavní obor; katedra slavistiky rovněž nabízí čtyřsemestrální předmět (Savremeni češki jezik I–IV, grupa P / Současná čeština I–IV, skupina P). Tyto lekce jsou nabízeny studentům všech oborů, nejčastěji však této možnosti využívají slavisté a studenti knihovnictví. Hodinová dotace (pro všechny skupiny) je 2 x 90 minut, skupiny jsou rozděleny na začátečníky a mírně pokročilé (1. akademický rok = P1 a P2; 2. akademický rok = P3 a P4). Lekce pro začátečníky vyučuje srbská lektorka, pokročilou skupinu lektorka z Česka. Výstupní znalost odpovídá úrovni A2. V akademickém roce 2021/22 navštěvovalo začátečnickou skupinu 10 studentů, v pokročilých lekcích z předchozího ak. roku pokračovalo 9. Uváděné počty studentů však nejsou konečné – oficiální číslo (především v jednooborovém programu) je vyšší, a to kvůli studentům, kteří nemají splněny veškeré studijní povinnosti a opakovaně docházejí na zkouškové termíny. Bělehradská univerzita poskytuje svým studentům neomezený počet pokusů v sedmi zkouškových obdobích (leden, únor, červen, červen/červenec, srpen/září, 2x září).

Milou zprávou je, že studenti jsou relativně motivováni, a to jak bohemisté, tak letošní skupina rusistů, která naplnila P skupinu. Pro většinu bohemistů bylo studium českého jazyka první volbou a jak sami tvrdí, rádi by našli uplatnění v oboru (jako lektori, tlumočníci a překladatelé, zaměstnanci velvyslanectví nebo firem, jež vyžadují znalost srbského a českého jazyka). Vyšší motivace u některých se projevuje nejen v lekcích, ale také v mimoškolních aktivitách (např. účast v domácí překladatelské soutěži, pomoc s organizací Českého dětského dne, návštěva

festivalu československého filmu nebo jiných akcí, tvorba školního časopisu, posílání pohlednic do českých domovů důchodců během Vánoc atd.).

Aktivitu studentů dokládá i jejich zájem o studium v České republice na semestrálních programech (Erasmus+) a letních školách. Již tradiční je spolupráce s Kabinetem češtiny Masarykovy univerzity (1 student a 1 studentka na letní škole). Mimo to mají studenti šanci vyjet na semestrální studijní program nabízený Karlovou univerzitou. Podzimní semestr v Praze strávily 3 studentky ze 4. ročníku.

Letošní rok proběhl bez omezení spojených s pandemií koronaviru, proto probíhala výuka prezenčně v prostorách univerzity.

Předmět *Savremeni češki jezik* (grupa G) / *Současná čeština* (sk. G) zahrnuje jak procvičování gramatiky a konverzace, tak seznámení s českými reáliemi, kulturou a historií. Výuka vedená českou lektorkou probíhá od 2. semestru 1. ročníku výhradně v českém jazyce (1. a 2. ročník má navíc k dispozici i srbské lektorky). Procvičování řečového a psaného projevu je základem výše zmíněného předmětu, proto především starší ročníky píše každý měsíc eseje na téma příbuzné aktuálně probírané látce (např. vztahy, životní prostředí, kriminalita aj.). Komunikační dovednosti jsou pak rozvíjeny skrze párové a skupinové diskuze, výukové kartičky nebo simulace reálných situací. Všechny skupiny (jak bohemisté, tak studenti jiných oborů) mají k dispozici učebnice. Primárním materiálem, který je v Bělehradě používán, je *Čeština pro cizince* od M. Boccou Kestřánkové, lekce jsou pak doplňovány další literaturou nebo materiály lektora (hand-outy, přehledy gramatiky, články z novin a časopisů, hudba, podcasty, rozhovory, videa, tipy na webové stránky, instagramové účty, mobilní aplikace na procvičování dané problematiky atd.). Výběr z užívané literatury je nabídnut v tabulce níže:

Publikace	Autor
<i>Čeština pro cizince A1 a A2</i>	Boccou Kestřánková, M. – Štěpánková, D. – Vodičková, K.
<i>Čeština pro cizince B1</i>	Boccou Kestřánková, M. – Kopicová, K. – Šnaidaufová, G.
<i>Čeština pro cizince B2</i>	Boccou Kestřánková, M. – Hlínová, K. – Pečený, P. – Štěpánková, D.

<i>Čeština pro život 1, 2</i>	Nekovářová, A.
<i>Basic Czech 1, 2, 3</i>	Adamovičová, A. a kol.
<i>Čeština pro středně a více pokročilé</i>	Bischofová, J. – Hasil, J. – Hrdlička, M. – Kramářová J.
<i>Česky krok za krokem 1, 2</i>	Holá, L.
<i>Cvičebnice B1</i>	Bischofová, J. – Hrdlička, M.
<i>Adaptovaná próza (Josef Čapek: O pejskovi a kočičce; Brněnské legendy)</i>	Holá, L. a další
<i>Česká čítanka</i>	Kořánová, I.

Kromě učebnic, gramatik a odborných publikací mají studenti k dispozici širokou nabídku beletrie – jak prózy, tak poezie. Bohemistická sekce univerzitní knihovny čítá kolem 4 500 knih. Univerzitní audiotéka nabízí přibližně 270 DVD od klasických filmů po současné komedie.

Na rozdíl od knihovny je vybavení učeben skromné. K dispozici je tabule a křída/fix, v jedné třídě se nachází LCD televizor a počítač. Ten je od letošního roku připojen k internetu, a proto jsou možnosti prezentace českých médií širší, než byly doposud. Učebny bohemistiky se nacházejí ve sklepení univerzitní budovy, proto byla (za příznivých podmínek počasí) výuka přesunuta do blízkého parku. Toto prostředí příjemně ovlivnilo klima celé lekce, a navíc měli studenti možnost procvičit specifickou slovní zásobu – např. plemena psů ad.

Lektorka sdílí kabinet s kolegy bohemistiky a slovakistiky (asi 10 osob), o stůl se dělí s jednou ze srbských kolegyně. Pracovní stůl je vybaven počítačem s připojením k internetu a černobílou tiskárnou.

Od ak. roku 2020/21 je výuka českého jazyka nabízena také studentům na jazykovém gymnáziu (Filološka gimnazija Beograd, Kamenička 2). Letos pokračovali 2 studenti z minulého roku a další 2 noví přibyli. Z důvodu velikosti skupiny nebyly vytvořeny 2 skupiny dle rozdílné úrovně studentů, ale výuka probíhala formou „malotřídky“. Navíc byly 90minutové lekce vyučovány jak prezenční, tak online formou (týden/týden) z důvodu rozhodnutí vedení, které se snažilo snížit počet přítomných studentů v budově školy. I přes malý počet studentů vedení gymnázia stále

podporuje ideu o nabízení lekcí českého jazyka, a proto bude výuka probíhat i v následujícím akademickém roce.

Výuka jazyka na gymnáziu se zaměřovala především na komunikační základy využitelné pro potřeby každodennosti. Pokročilejší skupina používala učebnici *Česky krok za krokem 1* Lídy Holé a čítanku adaptované prózy *Povídání o pejskovi a kočičce*, začátečníci *Češtinu Expres 1* stejné autorky. Lekce byly doprovázeny online podporou k procvičování (Quizlet, Learningapps, krátké české zprávy), nebo vědomostní hrou Brainbox Česká republika. Všechny aktivity se u žáků těšily oblibě.

Působení na lektorátu nezahrnuje pouze výuku češtiny. Součástí je vytváření „doprovodného“ programu nebo zapojení se do aktivit České besedy nebo spolupráce s Velvyslanectvím ČR v Bělehradě. Lektorka se spolupodílela na organizaci překladatelské soutěže, jejíž vítězové získávají stipendium na Letní škole slovanských studií MUNI¹, nebo Českého dětského dne.² Kromě toho se letos opět mohly konat akce jako vánoční večírek, pasování zobáků a setkání se spisovatelem (Josef Pánek představil srbský překlad své knihy *Láska v době globálních klimatických změn*.)

Časopis studentů bohemistiky *Lenochod*, který nebyl posledních 6 let vydáván, letos opět ožil. Postarali se o to studenti 2. ročníku, kteří s podporou lektorky vytvořili nové číslo. Studenti projevili svou samostatnost (vyhledání vhodné tiskárny, zajištění čísla ISSN v národní knihovně aj.) a originalitu a výsledkem je krásná práce jak po vizuální, tak po obsahové stránce.

Co se týká mimořádné aktivity studentů, ani závěrečný ročník bakalářského studia nezahálel a v průběhu obou semestrů přispíval obsahem různého rázu (především recenze na českou literaturu, ale také filmové recenze, kvízy nebo videa postihující pražský studijní pobyt) na svůj Instagram bohemisticka_zahrada).

Další novinkou byl letos workshop *S češtinou do praxe*, který uspořádala česká lektorka ve spolupráci se srbskou kolegyní N. Keserović. Na něj bylo pozváno 5 absolventek bělehradské bohemistiky, které studentům představily kariérní možnosti v oboru a své zkušenosti. Dámy jsou zaměstnány v různých odvětvích – Velvyslanectví ČR v Bělehradě, překladatelství, soukromé firmy, turismus a poskytly nejen vhled do různých zaměstnání, ale také

¹ https://www.mzv.cz/belgrade/cz/informace/kultura_skolstvi_a_krajane/setkani_se_studenty_bohemistiky_1.html

² https://www.mzv.cz/belgrade/cz/informace/kultura_skolstvi_a_krajane/cesky_detsky_den_v_belehrade_1.html

zavzpomínaly na studium, studijní pobyty a v závěrečné diskuzi studentům poradily, na co se během studia primárně soustředit.³

Spolupráce mezi univerzitou a besedami v Srbsku byla letos o málo širší, než tomu bylo v minulém roce. V Bělehradě se lektorka zapojila do cyklu přednášek o literatuře Český Bělehrad, kde prezentovala práci *Pohyby současné české prózy*. Pro Českou besedu Nový Sad vytvořila přednášku o českých spisovatelkách *Ženská revoluce? Pozice autorek v současné české literatuře v rámci události a výstavy Z ženského úhlu pohledu*. Cílem bylo nejen představení současných trendů, ale také rozšíření povědomí o české literární tvorbě a přivedení členů besedy do bohemistické knihovny filologické fakulty.

Na závěr pár slov k životu v Bělehradě. Lektoři podepisují smlouvu na dobu určitou, která je po souhlasu zúčastněných stran prodloužena. Pravidelný 14denní plat je daněn, zároveň je strháváno zdravotní a sociální pojištění. Univerzita poskytuje tyto zaměstnanecké benefity: měsíční jízdenku na městskou hromadnou dopravu, stravné v rámci školních jídelen a ubytování na studentských kolejích. Kvalita služeb jídelny je však na pováženou. Bohužel ani ubytování neodpovídá základním středoevropským standardům – sociální zařízení je zašlé špínou a teplá voda teče pouze v určitou denní dobu. Kuchyňský koutek poskytuje indukční jednoplotýnkový vařič a velmi skromný minibar. Ani připojení k internetu není stabilní a často vypadává. Problémy jsou také s elektřinou, výpadky nebyly občasné, někdy nefungovala celý den. Samostatnou kapitolou je pak „skládka skla“ pod okny pokoje, do které se sváží kontejnery plné skleněného odpadu v nočních hodinách, nejčastěji od 3. hodiny ranní. Na kolejích je možnost ubytování návštěv (jedné osoby, pokoj je dvoulůžkový), cena se pohybuje přibližně okolo 559 dinárů za noc.

Brno 26. července 2022

Mgr. Bc. Denisa Walková

³ https://www.mzv.cz/belgrade/cz/informace/kultura_skolstvi_a_krajane/workshop_s_cestinou_do_praxe.html

Příloha

Psaní pohlednic na Vánoce, zdroj: D. Walková

Výuka v parku u Kalemegdanu, zdroj: D. Walková

První redakční zasedání časopisu Lenochoď, zdroj: D. Walková

Přednáška Pohyby současné české prózy pro ČB Bělehrad, zdroj: FB Češka Beseda Beograd